

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
15/00029-146

Vår dato
23.09.2015

FOs hørings svar – Forslag til endringer i barneloven for å fremme likestilt foreldreskap

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Flere av våre medlemmer arbeider i familievernnet.

Som et prinsipp er FO opptatt av at barn har rett til å være sammen begge foreldre. I de aller fleste tilfeller sammenfaller denne retten både med hva som er til barnets beste og likestillingshensyn. Vi støtter derfor intensjonen bak høringsnotatet om å fremme likestilte foreldreskap.

Forslagene i dette høringsnotatet fremlegges med en argumentasjon om at de vil fremme barns samvær med begge foreldre, samt dempe konflikter mellom foreldre som rammer barn. Videre hevdes det at foreslåtte endringer vil styrke foreldreansvaret og hindre samværs sabotasje. FO er kritisk til flere av forslagene i høringsnotatet. For det første fordi vi i liten grad kan se at forslagene til endring støttes av kunnskapsgrunnlaget som legges til grunn. For det andre mener vi at forslagene handler mer om de voksnes rettigheter enn om hva som er til det enkeltes barns beste. Barnets beste må alltid være omdreiningspunktet i barneloven og går foran voksnes behov. Dette må også gjelde hensynet til likestilt foreldreskap.

FOs standpunkt kort oppsummert:

- *FO er imot at barnelovens utgangspunkt skal være felles foreldreansvar for foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født*
- *FO positive til ekstra mekling ved uenighet om flytting med barnet*
- *FO går inn for å beholde dagens regelverk når det gjelder delt bosted*
- *FO er imot tilbakehold eller trekk i barnebidrag ved samværs sabotasje*
- *FO positive til en ordning med mekling i saker om tvangsfullbyrdelse ved samværs sabotasje er, men anbefaler at man avventer en slik ordning til Sverige har evaluert sin meklingsordning høsten 2016*
- *FO understreker at det er barnets rett til samvær som må være avgjørende for om det skal være samvær.*

FO går imot at barnelovens utgangspunkt skal være felles foreldreansvar for foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født

Departementet foreslår at det skal være felles foreldreansvar som utgangspunkt for alle, også for foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født. Med

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

bakgrunn i flertallets argumentasjon som fremkommer i NOU 2008:9 *Med barnet i fokus*, samt konklusjonen i St.meld. nr. 8 (2008-2009) *Om menn. Mannsroller og likestilling*, støtter ikke FO at barnelovens utgangspunkt skal være felles foreldreansvar for foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født. FO ser utfordringen i at regelen om at mor har foreldreansvaret alene i noen tilfeller kan føre til at barnet ikke får kontakt med sin far der det hadde vært ønskelige. Imidlertid er gruppen foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født sammensatt, og vi mener det er vanskelig å lage unntaksregler som dekker alle aktuelle situasjoner og som tar hensyn til barnets beste. Dagens regelverk er derfor best egnet til å ivareta barnets beste. Vi stiller oss åpne til at fedre på en enklere måte enn i dag kan kreve felles foreldreansvar. Vi har imidlertid ikke tatt stilling til hvordan dette kan løses bedre enn i dag.

Flytting med barnet – FO positive til ekstra mekling ved uenighet om flytting

I dag er det bostedsforelderens som har det avgjørende ordet hvis foreldrene ikke blir enige om at barnet skal flytte innenlands. FO støtter standpunktet i St.meld. nr. 8 (2008-2009) *Om menn. Mannsroller og likestilling* om at en lovregulering av flytting bør handle om hvor det er best for barnet å bo, og ikke om den ene av foreldrene må ha samtykke fra den andre for å kunne flytte. Videre ble det konkludert at det er viktig at foreldrene får tid og eventuelt hjelp til å drøfte på nytt hvor barnet skal bo fast og hvordan samværsordningen må være dersom den ene av foreldrene ønsker å flytte. Med bakgrunn i dette ble det innført en varslingsplikt i 2010.

FO anser departementets forslag om meklingsplikt ved uenighet om flytting som en oppfølging av arbeidet bak overnevnte stortingsmelding. Vi er positive til en slik meklingsordning med noen forbehold. Det vil være ulike grunner for at bostedsforelder ønsker å flytte, og en slik meklingsordning må derfor ta høyde for at det i noen tilfeller ikke er tilrådelig at bostedsforelder og samværsforelder møtes til mekling. Det må derfor være mulighet for å møte til mekling alene. FO mener en naturlig arena for en slik mekling vil være familievernnet.

FO går imot departementets andre forslaget som innebærer at foreldre med felles foreldreansvar må være enige hvis barnet skal flytte med bostedsforelder til et annet sted i landet.

Delt bosted – FO går inn for å beholde dagens regelverk

Barneloven er i dag nøytral og har det som utgangspunkt at det skal være opp til foreldrene selv å avtale hvor barna skal bo fast, hvilket omfang samværet skal ha og om barna skal bo fast sammen med begge (dvs. delt bosted). FO går inn for å beholde denne ordningen. Avgjørelsen om hvor barnet skal bo må baseres på en konkret vurdering av hva som er det beste for barnet, og vi mener det sikres best ved at barneloven ikke har noe utgangspunkt om barnets bosted. Dette er også i tråd med flertallets innstilling i NOU 2008: 9. De vektla både å sikre foreldrenes avtalefrihet, men også at et lovregulert utgangspunkt kunne legge føringer i retning av en løsning som i det konkrete tilfellet ikke vil være i samsvar med barnets beste.

Samværssabotasje – FO er imot tilbakehold eller trekk i barnebidrag

FO er enig i at det er viktig å sikre gode ordninger for å motvirke samværssabotasje. Vi støtter imidlertid ikke departementets forslag om at tilbakehold eller trekk i barnebidrag som nytt sanksjonsmiddel. Det er barnet som har rett på barnebidragene. Vi mener at det å innføre en ordning der det gis adgang til å holde tilbake eller trekke i barnets midler på grunn av uønsket adferd fra bostedsforelderen prinsipielt vil være straff og sanksjon overfor barnet.

FO har forståelse for at enkelte samværsforeldre ikke opplever dagens ordning med tvangsbøte som god nok, og at det å hindre samvær ikke får konsekvenser for bostedsforelderen. Vi er derfor positive til departementets forslag om å styrke tvangsbøte som virkemiddel, og at reglene skal gjøres mer forståelige og tilgjengelige for publikum og profesjonelle aktører. Videre til at Statens innkrevingsentral overtar ansvaret for innkrevingen av tvangsbøter etter barneloven.

Når det gjelder saker om tvangfullbyrdelse ved samværssabotasje er FO positive til en ordning med mekling hvor dommere kan oppnevne en sakkyndig og/eller be om bistand fra familievernnet til å hjelpe partene til å finne en frivillig løsning på samværskonflikten. Vi er enig med departementet om at slike tiltak vil kunne bidra til å dempe samværskonflikten og hjelpe foreldrene til å finne gode og varige løsninger for barnets samvær uten bruk av tvangsmidler. Vi vil imidlertid understreke at vi støtter de forbeholdene om mekling i slike saker når det for eksempel bekymring om vold, overgrep, samt at barn ikke ønsker samvær. Vi anbefaler at man avventer en slik ordning til Sverige har evaluert sin meklingsordning høsten 2016.

Til slutt er det viktig for FO å understreke at det er barnets rett til samvær som må være avgjørende for om det skal være samvær. Det er viktig at hensynet om å beskytte barnet mot vold og overgrep er overordnet alle andre hensyn, og at barn som ikke ønsker samvær, uansett alder, ikke skal tvinges til samvær. Samværsordning må tilrettelegges barnets behov, og organiseres på en måte som passer barnets hverdag. Det er avgjørende å lytte til barnas synspunkter og opplevelse av samværet, og hvordan det påvirker dem. Vi mener at samvær som idømmes også må være i tråd med anbefalingen om samvær i barnevernssaker, jf NOU 2012:5, og at samvær derfor må være utviklingsstøttende. Dette mener vi er særlig aktuelt når det gjelder saker om tvangfullbyrdelse ved samværssabotasje.

Med vennlig hilsen

Sign.

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign.

Tonje Wejden
Rådgiver